

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Илази три
пут у месецу
на 1 табаку.
Претплата се
шаље напред
уредништву.
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

За све српске
крајеве стаје
на годину
60 гр. или
6 фор. на по
године 30 гр.
или 3 фор.
на три мес.
15 гр. или
1. фор. и 50
новчића.

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА НИКОЛА ПОПОВИЋ.

САДРЖАЈ: — Духовна цензура. — О Ресавским обичајима. — О изворима. — Црте из живота св. апостола Павла. — Јавна благодарност.

Духовна цензура.

(Продужење.)

„Ако се од историје запада, обратимо к нашој отачанственој цркви, вели руска „Сувремена летопис“: то ћемо и у њој наћи потврду на указани поглед односно „спасителне“ цензуре. Кад би цензура имала одиста та волшебна својства, каква јој неки придају, кад би она одиста била ограда за чистоћу и светињу цркве: то како би ми објаснили тај појав, што наш руски *раскол* броји више од милиуна својих присталица? Духовна цензура располагаше свима могућим средствима, пропускате сачињења тек она, која бејаху потпуно *благонадежна*, уништаваше и брисаше у њима све оно, што јој се чињаше да је *шкодљиво* и опасно по веру и светињу цркве, — па и опет *раскол* не само да се умаљаваше већ напротив шираше до највеће снаге! Кад се овако што догоди у медицинским предузетцима, доктори веде, да одма треба променити и лекове и начин лечења; у стварима црквеним иђаше то сасвим напротив. Видећи да цензура ништа непомаже нити постизава цели за коју је намењена,

они опет увераваху све и свакога да је она од преке потребе да се њоме очува јединство цркве и чистоћа вере.“

V.

Религија је — по самој суштини својој — *област слободе*. Никога не можете подморати да верује у Бога, да га љуби, да признаје његов промисао, да верује у будући живот и т. под. Изгнанство из земље, осуда на затвор, на најжешће телесне каштиге, могу само спољашње приморати човека да пристане и верује у овај или онај догмат; а убеђење унутрашње, ако је пре иоле било изврнуто, при *гонњу и насилувању* постаће још чвршће и упорније у свом првашњем погледу и правцу. А да би човек могао одиста усвојити овај или онај поглед на религију, прека је потреба, да он *унутрашње, свим суштаством својим* прими и пригрли учење, које му се казује, и да се искрено увери, да је оно претежније, правилније и боље од оног учења, које је он сам пронашао и за истинско сматрао. А да би се у овом успело, прека је потреба да се зна како овај или онај мисли о вери, какви су његови докази, побуђења и т. под. Накратко: прека је потреба, да се он слободно, без страха и са пуном искреношћу изјасни у свом погледу. Па тек тада, и управо тада биће могућности повести праву борбу против једног или другог лажног мњења и погледа на предмете вере. Но ко ће смети да слободно искаже своја мњења и погледе, кад за овим по једном или другом параграфу следују извесне каштиге и гоњења? И ево — неискусна каква душа, несмејући да се искаже, често у ништавном каквом питању и да за то нађе одговора и удовлетворења радозналој души својој — одилази на страну у вери и ствара себи дружину противположног логора. Милиуни душа раскола образовало се баш имено таквим начином. Расколочитељи ловили су и лове рибу у *мутној води*. Јер шта је то на прилику таинство расколничке „*љствице*?“ Ље-

ствица има четири басамака у знак четири іеванђелиста. За њом иду 12 лептирова у знак 12 апостола, који су ишли по земљи с Господом. За тим — 38 лептирова у знак 38 недеља за колико је по њиховом мњењу богородица носила Христа. Подобна таинства, наравно, могу се увеличавати до крајности. На пр. 0 — вечност; 1 — іединство божије; 2 — два іестества у Христу; 3 — троичност; 10 — десет заповести божијих; 70 — седамдесет година Јудеји били су у ропству вавилонском; 300 — триста лактова био је дугачак Нојев ковчег; 969 — толико је година живео Матусалев; 1000 — хилладу лѣтз предз очима господнимз јакв день єдинь и пр. и пр. А међутим са том љествицом лове расколници хиљадама људи. А у чију корист иде таква справка, нама се чини, не треба ни доказивати. За расколничке учитеље није ништа тако од користи, као то, што се заклањају за цензуру. Они кажу: „ми би умели све то изобразити и лепше и боље, али шта ћемо кад не да цензура?“ У іедној од западних страна био је не давно случај, по коме протестански посљедници молише правителство, да их избави у делима вере од тог спољашњег заступништва... Па да л' не би боље било и руским пастирима цркве обратити се ка расколницима с оним питањем, са којим су се код таквог појава обратили у своје време оци картагенског сабора к Донатистама: „Ако мислите да што од *истине* имате, немојте се бојати да га браните. Сакупите ваш сабор, изберите из средине ваше оне, у којима имате поверења да вас могу бранити, а и ми ћемо избрати из средине наше оне, који могу с њима у препирку ступити, па да их тако у име Господа Исуса и његовог пресветлог учења обавесте и на пут истине изведу.“ — Но почем раскол руски није поникао у последње доба а има своју историју од пре двеста година: то се само собом разуме, да би у тој борби требало сабору претрести и разрешити предходно сва питања расколничка, несугласна с учењем православне цркве. А ова

питања како и којим начином могу изаћи на јавност? Наравно онда кад би се дигла цензура а никако не овако, кад свако расколничко сачињење мора проћи кроз цензуру. И само таквим а не другим начином може се дејствовати у делима вере и на друге жалосне појаве неправилног учења и разних сектатора. Спољашњи притисак са стране цркве, као и различне привилегије за борбу православља, не узвишавају чистоћу и светињу цркве, већ напротив понижавају и свагда могу бити протумачене као доказ и сведоџба да је основа унутрашњом снагом својом слаба.

(Свршиће се.)

О неким хрђавим обичајима наших Ресавца.

(Од М. Ђ. Радосављевића свешт.).

Као и у сваком, тако и у нашем простом народу овде у Ресави има доста хрђавих обичаја, који наше Ресавце ружно карактеришу, прво као Србе, а друго и као хришћане. На овакове обичаје требало би сваки да обрати пажњу који добра жели свом народу и то тим пре, што из истих обичаја произлазе превећ штетне последице како по друштво, тако и по саму религију а да не рекнем и по само економно стање наших сељака.

Ми смо наумни да изнесемо на јавност и неке празноверице овд. сељака од којих такође рађају се хрђаве последице нарочито по религију, и то с том једином намером, да се предохране она зла која из овакових празноверица произлазе. Но засада да говоримо најпре

1., Против добегавања девојака за момке.

Што се тек само у ванредним случајима дозвољава, или управо рећи, снисходи нашем народу, то су наши Ресавци по готову за опште правило узели. На име: у оном случају,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

кад се догоди да момак какви жели узети девојку из неке породице, а и девојка такође хоће момка, но отац или браћа не даду њој поћи за тог момка само с тога, што су у завади с момковом породицом, а друге никакве законе препреке не сметају им да се узети могу — у таквом велим случају, дозвољава се девојци да може и без одобрења родитељског поћи за момка кога њој је срце изабрало, или као што се у опште говори, да може побећи за момка. Но у таквој прилици да девојка пре буде код родбине момкове а никако у кући момковој, да се не би светиња брака нарушила.

Као што рекох, само у преднаведеном случају ово се одобрава и управо одобрити мора, јер има на жалост и таквих родитеља, којима је више стало до ината или каквог интереса, но до среће своје деце; а иначе да је сваки дужан просити девојку по постојећем српском обичају.

Но да ли се тако ради у нашој Ресави?... Боже сачувај! — Овде у опште постоји обичај: кад отац хоће да жени сина, он не иде оном дому где има за његова сина добра девојка, па да је по србском обичају проси; већ ако му се допала каква девојка и његов је син обегенисао, он нађе каквог човека вешта у таквим пословима, разуме се, обећа му штогод и рекне: „Девојка тога и тога допала се моме сину, па с тога гледај да се састанеш с њом и да је како год приволеш да за мог сина побегне, а ја што сам ти обећао не ћу порећи.“ Пошто се тако уреди, назови-проводација пожури се те ускоро нађе девојку, и пошто њој силество ласкавих речи изговори у ползу момкову, она се најпосле обећа да ће поћи за хваљеног момка. За тим се одмах одреди вече или ноћ кад ће девојка побећи *).

*) Овај обичај овдашњи власи у већем степену подржавају с тим још додатком, да ако девојка не ће да пође за момка којег њој се предлаже, онда момак са неколико својих другова силом

Заказане вечери, младожења са још неколико момака пошто се сви наоружају (ваљда за случај потере), дође близу девојачке куће и на дати знак, девојка, која је дотле све спремила за бежање и момка само ишчекивала, здружи се с њим и заједно са својим прњама (токорсе даровима) побегне момковој кући. Девојачки долазак, младожења и његови другови огласе пуцњавом из пушака, и тада се у селу већ зна да је неко довео девојку.

Но шта ли сутра дан чине отац и мати кад дознаду да им је кћи побегла? — Они обично на скоро дознаду ко им је девојку одвео, но ћуте и чисто се и невешти чине, јер добро знаду, да момак мора од њих тражити одобрења па још и новаца им нудити само да одобре да се он може с њиховом ћерком венчати. После неколико дана стану се водити преговори између дома момкова и девојкина. Па пошто родитељи девојачки „благоизволе на мир“ и одреди се за то дан, онда отац момачки са још каквим комшијом оде девојачком оцу понесавши са собом погачу и чутуру

одвуче девојку на своје трло; ако се потере боји, у шуму; држи је по 3—4 дана склањајући је да за њега пође, па ако успе, добро, не успели, обечасти је и одпусти. Родбина девојачка оглоби момка са неколико дуката па се на томе и прође, и онда веле да су се помирили! — И код овдашњих Срба има ових случајева, но врло ретко. Пре 3—4 године била је једна девојка тако силом у шуму одвучена и неколико дана држана; а кад је доцније ослобођена и дошла на тужбу, изгледала је као смрт. Па и сад после толико година изгледа као сушти костур, а зна се да је пре здрава била. Страх може уништити и сами живот човечији, а то ли само нарушити здравље. — Но докле ће трајати овака насиља још некажњена?...

Држим да је добегавање девојака за момке у овомком ступњу најпре код Влаха постало, а то се види отуда, што Влах ни један не проси девојку и што овог добегавања нема у оним окружњима где Влаха нема, или бар врло ретко, а по варошима баш никако.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вина. Ту ти се сад погађају баш као на вашару а мало и горе, јер често долази до свађе и претње. После многог погађања и цењкања, отац момачки најпосле оплушти по 5—6 дуката, изљубе се, разлеме погачу, наздраве по једанпут а из чутуре и опале из пушака. И тада је учињен мир. То је код њих у правом смислу прошевина.

Но шта мислите, да ли се она девојка која побегне за момка, шаље родбини момачкој? — Боже сахрани!... Док се воде преговори о миру, док се момак и девојка испитају и печат протојерејски набави, и док се чекају три оглашења, прође више пута и по два месеца а за све то време девојка живи заједно с момком. И таквом токорсе момку и девојци после на венчању међе свештеник венце на главу за знак победе над страстима!!!... Но што је најгоре, то је, да се врло често догађа те момак какви доведе девојку с којом је у блиском сродству, због чега им црква недозвољава брак. И док се моле за дозволење да могу у брак ступити, прође више месеци за које време девојка и затрудни, и она у таквом жалосном стању мора се најпосле вратити својим родитељима, или одмах из момкове куће поћи за каквог који ни козе неуме чувати; јер бољи није ни луд да такову девојку за жену узме.

Шта бива доцније у оваковим браковима, то сваки може знати.

А још чешће пак догађа се те какви младољетник доведе девојку; па будући му се недозвољава да као младољетан у брак ступи, то он до свог пунољетства живи заједно с девојком очекујући дан свога пунољетства.

Овај обичај неваља баш ништа прво потоме, што народ јако слаби у моралу; друго, што се на најразвратнији начин преступају правила црквена и заповеди божије, и треће, што оно узимање новаца за девојке изгледа чисто као продаја деце, које јако понижава достојанство човека.

Истина, постоји закон који казни родитеље који узи-

мају новце за своје кћери; али ко ће кога да тужи и ко се на то и обзире кад они сви узимају, и кад без тога отац дозвољава кћери да се испита с момком?

Рећи ће ко: „Па где су свештеници што неискорењавају такве зле обичаје због којих и религија и морал у народу слаби?“ — Е, мој драги читаоче, право и кажеш да треба свештеници око тога да се заузму, јер они су баш и позвани да све оно у народу истребљују што народ хрђаво карактерише и што га води к развратности и безнравствености. Али питам ја тебе: да ли су у стању наши свештеници у чему год користити народу код оваког њиховог хрђавог положаја? Данас наш народ у опште негледа другчије на своје пастире, но као на праве глобацније; и ако који проговори коју у ползу свога стада, ту ти се намах повиче: „Та он то говори само у своју корист“, јер се данас свештеник не слуша па био он други Златоуст; а томе је јединствени и прави виновник онај сатана, који први измисли да се свештеници сами непосредно с народом наплаћују и да се због наплата морају са својом црквом свађати па и тужити. И веруј ти мени, поштовани читаоче, до год овај систем наплате свештеничке траје, дотле не могу свештеници народу користовати. Па ипак има крмељивих очију које то не виде и злочестих уста, које говоре, да се свештенству несме дати плата, да се ово не би од народа одвојило. (Боже, какви ли ти још глупости нема!!!...)

Но да би се ово зло из народа искоренило, требало би саме надлежне власти да учине, да га нестане; а то би се по мом мишљењу најлакше постигло, кад би се строга наредба издала. да се ни једна девојка не може испитати ни венчати, која за момка побегне.

(Продужиће се.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

О назореїша.

(Продужење.)

О браку.

Брак код назореїаца није тајна, и свршује се овако: младожења мора пред целим збором изјаснити се да он оће својеволно у брак да ступи, уједно мора назначити и особу коју је он себи за будућу сапутницу живота свог изабрао. Присутни строго испитују, је ли младожења моралан, и је ли у стању жену издржавати? Ако је исход испита задовољавајући, онда збор запита родитеље девојчине да ли ће дати своју ћерку за дотичног момка, па ако се и они сагласе па још и девојка ако противна није, онда опет испитује збор: јесу ли они обоје или бар једно тврди у вери, па ако јесу, онда следеће јавно „оглашење“ али само једанпут. После оглашења ради тврдости брака јави се младожења политичној власти, па ако и политична власт нема ништа противног, онда младожења и невеста пред целим збором изјаве међусобну љубав и наклоност једно другом, и завере се да ће ју сваку срећу и несрећу у животу узајмно делити. После тога једно одлично лице из збора помоли се Богу, да би Бог свој благослов на младенце излио, и тиме је венчање свршено. Сватовски части и пијанки, код њих нема.

Шеста тајна новог завета у православној цркви је „брак.“ Брак је сам Бог у почетку света поставио, да би из благословеног корена, благословен плод рађао; у новом пак завету „брак“ показује јединством мужа и жене вечну свезу Христа са црквом! Сам је Исус Христос у Кани Галилејској при браку учинио прво чудо претворивши воду, у вино, и тиме је засведочио да је тајна „брака“ с неба благословена! А да је брак заиста тајна, уверава нас сам св. апостол Павле у посланици својој к Ђефесцима, која се при венчању чита говорећи: „тајна је ова велика.“ Још се

у прав. цркви при благословљењу брака, употребљују „венци“, који означавају по речма св. Јована Златоуста „победу над сластољубном плоти!“ Свеће означавају духовну светлост ове тајне. Чаша с вином из које младожења и невеста при венчању пију, напомиње нам чудо које је сам установитељ тајне ове у Кани Галилејској учинио. — Назорејци непоштујући брак као тајну, непоштују ни самог установитеља брака, а установитељ брака је сам Христос Господ. Назорејци дакле не поштују ни Христа Господа, и зато ће на страшном суду пред оним одговарати кога они на овом свету својим измишљотинама и својим сујевјерством и неверством вређају. Једно је само желити, а то је да се и код нас једном укину те гозбе и пијанке сватовске; наш народ приликом свадбе потроши све што је за годину и више дана заштедио, многи задуже земљу и кућу своју, па зато тако рећи на очиглед морално и материјално пропадамо. Код нас се сватови по осам дана терају; за то време непрестано се једе и пије, сви се гости морају изопијати, иначе је срамота по домаћина! То је зло и наопако браћо Срби! у том смотрењу слободно можемо узети примера од назорејаца и других народа. Прените једном браћо моја духом! не арчите крваво стечено благо ваше на пијанке и гозбе, чувајте беле паре за црне дане! Погледајте око себе па ће те приметити да су вас туђинци свуда обколели; ваше земље и ваше куће већином су у туђим рукама, па ни кроз што друго, него због неумерености ваше у једу а особито у пићу, због сватова, даћи и т. под. Нека ме овде нико криво не разуме; ја нисам против слављења крсног имена у духу црквеном и народном, али сам свакако против пијанке и части, јер код нас и најсиромашнији по три дана слави свеца свога једући и пијући. Пијанство руши здравље, чини човека неспособним за рад, и разорава свако племенито осећање и подузеће у човеку! Пијаница убија породицу своју, упропашћава имање своје, и навлачи на себе

гњев самога Бога; за то се браћо моја као ватре чувајте ове најгадније страсти, која се међу нама значајно већ почиње да уводи.

(Наставиће се.)

Црте из живота св. апостола Павла.

(по биспингу).

(Продужење из броја 21.)

Они који су ту били рекну Павлу: „ти првосвештеника божјиег срамотиш!“ Павле на то одговори: „ни сам знао, браћо, да је он првосвештеник,“ т. ј. човек који тако неправедно ради, неможе се сматрати за првосвештеника. Ползујући се десившим се после овога слободним временом, Павле је се лепо послужио у своју ползу. У синедријону заседавале су обе противне једна другој партаје фарисеја и садуксеја; и сам првосвештеник спадао је у садуксеје. Ово је Павле и употребио у своју ползу, објавивши, да његово веровање у вечни живот и васкресење мртвих јесу поглавити узрок због чега га гоне. Тако поведено дело имало је крајан успех. Обе партаје почну се сада у синедријану препирати; и Павле се избави од њих. Наступајуће ноћи Павле је, као и у све одсудне тренутке живота свога, имао виђење од неба. Јави му се Господ и рекне: *буди слободан Павле, јер као што си сведочио о мени у Јерусалиму, тако ћеш имати и у Риму проповедати.* Јарост пак јудеја до тога је дошла, да су се сутра дан више од 40 људи заверили ништа нејести и не пити док Павла не убију. О томе дозна друг Павлов и каже најпре њему, а после и римском трибуну. Но желећи избавити се од даљих немира трибун пошаље Павла под јаким стражом у Кесарију к проконсулу Антонију Феликсу и преда му сву ствар. Тако се одпочињу страдања апостола (Діејан. ап. 11, 17—23, 35).

§ 5. Страдања св. апостола Павла у Кесарији и Риму.
58—63 год. по Р. Хр.

1. Синедрион ни овде није оставио Павла на миру, но пошље у Кесарију своје пуномоћнике и римског адвоката Тертулу, да оптуже апостола код проконсула. Павла оптуже у томе, да он проузрокује раздоре и побуне међу њима и да је и сами храм оскврнио; кажу проконсулу да су га они уапсили били, с намером судити му по својим законима, но да је трибун силом изтргао њега из руку њиових и заповедио одвести га к проконсулу. Реч адвокатава очито је смерала на то, да проконсул преда Павла на јудејски суд, будући су јудеји палестински, добили од римљана привилегију да могу своје једноверце за религиозна преступлења својим судом судити. У одбранителној речи својој Павле узастопце реч по реч обара оптуживање Тертулино. „Тако као што Феликс својом дуговременом управом добро познаје околности и карактер јудеја, тако је почео своју реч Павле, то ће он слободно бранити своје дело.“ После овога каже, да је пре 12 дана дошао у Јерусалим на поклонење, да је испуњавао обред јудејски, да ничим није дао повода због чега би га могли окривити да је бунио у Јерусалиму; да су га тамо видели азијски јудеји, који би за цело дошли к проконсулу, кад би имали штогод против њега казати, да је учење његово у свему сагласно са учењем закона и пророка, да пред синедрионом ни у чем није крив, осим можда само у томе, што је проповедио о васкресењу мртвих, те га зато сада и осуђују. — Феликс, за време свог дуговременог бављења у Кесарији упознавши се са хришћанством, увидио је, да је Павле невин; но опет зато није га ослободио, већ остави га под изслеђењем на неизвесно време, док не дође трибун Лисције и не реши дело. Он је учинио ово с једне стране, да угоди јудејима, а с друге стране надао се да ће добити од Павла новаца за ослобођење. Зато је заповедио да се Павле чува у тавници, но не притесња-

вати га, дозволио је хришћанима да му помажу, често га је позивао и беседио с њим (Діеіан. апост. 24, 1—26).

2. Пошто је Павле већ две године пробавио у кесаријској тавници, проконсул Феликс буде замењен Порцијем Фестом. Одмах по доласку свом у Палестину, посети он Јерусалим, и овде су га јудеји молили да пошаље Павла у Јерусалим, спремајући се да га на путу убију. Но Фест не уважи им молбу већ их понуди да пошаљу тужитеље Павлове у Кесарију. Јудеји морали су пристати на то. Много врло јаки обвинења нагомилавали су на Павла, но ни једног нису могли доказати, и Павле је слободно говорио, да никаквог преступења није учинио ни против јудејског закона, ни против храма, ни против кесара. Проконсул призна Павла невиним, но да би учинио по вољи јудејима, рекне му: „хоћеш ли ићи у Јерусалим да ти тамо суде?“ Но Павле, увиђајући колико је опасно за њега ово, *преда апелацију на суд кесара*. Давнашња жеља његова видети Рим *и виђење*, које је он видео после исповести своје вере пред синедријоном, свакојачко је морало имати уплива на ово што је се решио обратити се суду кесара, на које је и права имао као римски грађанин. Фест прими апелацију и тако се сврши суђење његово Павлу. Фесту је требало сада предати у Рим писмени преглед дела Павлова са окривљујућим га наводима. Услед овога Фест позове младог цара Ирода Агрипу II., са сестром његовом Вероником; он је се надао, да ће Агрипа, као јудеј, који зна јудејску религију, изјаснити му лепше ствар Павлову, те да тако у Рим напише. Зато заповеди довести Павла, који у оковима пред сјајним збором, произнесе изврсну одбранителну реч. Обраћајући се к Агрипи, он изкаже задовољство своје, што му се десило говорити пред човеком, који познаје нарав и обичаје јудејског народа. После овога исприча цео живот свој а особито потанко догађаје који су предходили обраћењу његовом у хришћанство. У завршењу речи обрати се савести царевој,

рекавши, да л' је могао остати непослушан таком небеском појаву, и да се једина кривица његова састоји у томе што он верује, да је се испунила надежда отаца и да је Месија дошао на земљу. Свети плам усхићења апостооловог не произведе утиска на ладно срце државног чиновника Феста; он је сматрао слово Павлово као поремећеност ума, које је због велике његове учености. „Булазних ти Павле, рекне Фест. Велико знање твоје довело те је до лудила.“ „Не, поштовани Фесте, одговори Павле, ја небулазним, но говорим речи истине и зрелог појма“, затим се обрати потврди царевој и с растењим тронућем срца упита га: „Верујеш ли царе Агрипо пророцима!“ и с поузданошћу сам одговори: „знам, да верујеш.“ Овим обртом Павле наједанпут пренесе свештени предмет из личног свог разматрања на савест цареву. Агрипа је био у толико праведљив што није хрђаво тумачио речи апостола, но као раскошан — светски човек похити ветреном примедбом изгладити минутни упечаток. „Ти мал' ме не убеђујеш да будем хришћанин“, рекне он. А Павле му одговори: „Дај Боже, да би не само мал' но и са свим, и не само ти, но и сви који ме данас слушају постали као и ја, хришћанин“ После овога рекне Агрипа, да би се могао и ослободити Павле, да није потражио суда кесарева. Зато се и реши послати га у Рим (Діјанија апостол. 24, 27—26, 32).

3. Заједно са осталим сужницима Павле је био предан једном човечном стотинару Јулију, који је имао одвести га у Рим. Касне јесени 60. године по Р. Х., Павле је ушао у адрамитску лађу; Аристарх и Лука пратили су га. Пловeћи сиријском и азијском обалом, они су најпре дошли у Мир-Ликијски и промену лађу. Непоспешно за пловидбу време отешчавало је и задржавало путовање, тако да је Павле световао остати у пристаништу преко зиме. Но непослушају га и хтедоше зимовати у критском пристаништу Фенику. Путујући к овом пристаништу страхан ветар довати лађу

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и прећаше пропаћу. У тако опасном положају Павле са урођеном му озбиљношћу и скромношћу окрене се онима који су у лађи били, најпре прекоревши их, што га непослушаше, а после са утехом, да нико од људи неће погинути због пропасти лађе. Анђео Божији, који се јавио Павлу рекне му: „не бој се Павле! ти ћеш изаћи пред кесара, и ево ти је Бог поклонио све који с тобом путују.“ Тринаест дана и ноћи витлаше таласи лађу, и тек четрнаесте ноћи лађари примете како се умаљава дубљина воде, што је показивало на близину обале тврде земље. Зато бојећи се да не наседну гдегод, баце лангер и очекиваше јутра. Поткрепивши се раном, по савету Павла, путници у свануће спазе земљу, подигну лангер и упуте се к обали. Сви, 246 путника били су спасени. Кад је лађа насела била и почела ломити се, сви срећно испливају на обалу, и тада виде, да су избачени на острво Малту. Островићани човечно су дочекали пострадавше, особито је љубезно предусрео Павла и његове сапутнике начелник тог острва, римљанин Публи. За његово гостопримство Павле му је одблагодарио излећењем болесног оца његовог. После тромесечног бављења у Малти, по свршетку зиме, Павле пређе са сапутницима својима на александријску лађу, која је зимовала на острву. Дошав у Сиракузу, пробаве ту три дана а одатле се упуте у Путеоли. Одавде су већ сувим отишли у Рим. Римски хришћани изађу им на сретање до апијеве пијацице „Три гостионице.“ Спазивши их Павле заблагодари Богу и охрабри се (Диејан. апост. 27, 1—8, 15).

4. На овај начин у пролеће 61. године Павле дође у Рим Испуни се већ ваикадашња жеља апостола проповедити овде, у средишту јазичког света, еванђеље Христово. Стотинар, коме је Павле предат био у Кесарији, преда га са осталим сужњима своје старешини, тадашњем префекту (Praefectus Praetorii) по имену Бурру. Дал' усљед препоруке Фестове, или је због заступништва стотинаровога, судба је Па-

влова у Риму била боља него осталих, дошавши с њим сужњи. У место да остане у преторији, он је са преторијанцем, који га је чувао, могао живити у гостионици, може бити код неког римског хришћанина, а после и свој квартир имати. Св. Лука укратко, на свршетку своје књиге, описује двогодишње бављење апостола у римском сужањству. Одма на четврти дан по доласку своме у Рим, Павле је се упознао с неким римским јудејима који су били с великим упливом. Он је се бојао, да станујући у Риму јудеји недобију неповољни по њега вести, што је апелирао на суд кесаров, као да он жели окривити пред њим јудеје. Павле представи им ток и садржину процеса, и покаже, да је принуђен био апелирати на кесара без икаквог рђавог умишљаја. Међутим римски јудеји нису добили ни усмени, ни писмени вести које би му биле немиле. Но они зажеле чути његово учење, јер, говорили су они, свуд се препиру о *секти* к којој он припада. У одређени дан од јутра па до мрака апостол им је проповедао еванђеље Господа Исуса Христа, наводећи потврде о Исусу из закона Мојсијева и пророка. Проповед његова није остала неплодна; но видећи препирке њихове међу собом, Павле им рекне, тако као што су они, по речима пророка Исаије, ослепили, то спасење божије биће послато јазичницима, који ће га и послушати. Од тог доба, кроз две године, он је слободно, без икакве препреке јазических власти, проповедао свима без разлике еванђеље Христово. — Овим се и свршује књига Дјелинија апостолских, не помињући ништа о доцнијој судби апостола и какав је успех имала апелација његова код кесара. (Продужиће се.)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Милентије Радовић трг. из Уба, рођен у Воићима окр. ужичк., привложио је цркви Дубској у помен. окр. као задужбини његових предака, једно велико и оковом украшено еванђеље у вред. 20 ђц.

На овом побожном и христољубивом дару, свештеник са туторима поменуте цркви, изјављују приложнику пред светом искрену благодарност.